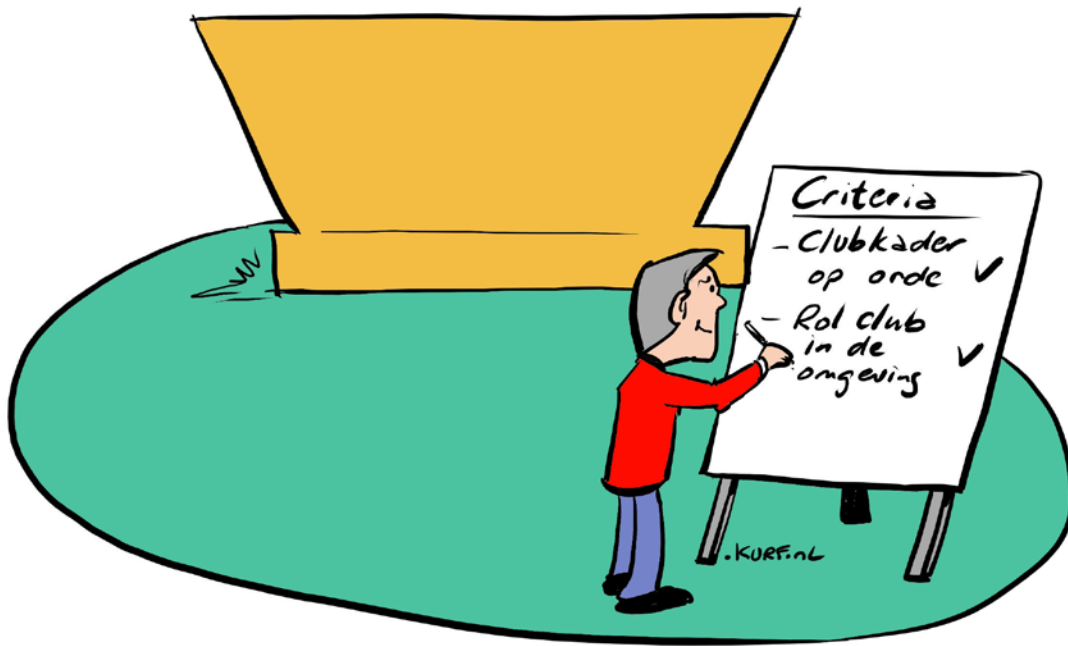

Welke clubs komen in aanmerking?

Clubkadercoaching heeft in korte tijd een grote mate van populariteit bereikt. De betrokken clubs zelf ervaren dat met beter geschoold kader iedereen met meer plezier sport. De sportbonden zien dat clubs een sportieve ontwikkeling doormaken en gemeenten ontdekken dat door Clubkadercoaching ook het maatschappelijk perspectief toeneemt. Goed georganiseerde verenigingen waar mensen zich thuis voelen én sportief bezig zijn en blijven, brengen ons allen veel vreugde. Zulke verenigingen kunnen groeien, qua ledental én impact.

Het is echter niet mogelijk om in één keer op te schalen en bij elke willekeurige vereniging een Clubkadercoach neer te zetten en dan wonderen te verwachten. Lucinda Schuurman en Sten Verleg laten in dit hoofdstuk zien dat je de clubs goed moet selecteren. Zij doen dat ieder in hun eigen gemeente, respectievelijk

Amsterdam en Den Haag. Het heeft geen zin een Clubkadercoach op pad te sturen met het doel trainers te begeleiden als de vereniging bestuurlijk, financieel en/of organisatorisch andere zaken niet op orde heeft. Dan zijn er namelijk dusdanig veel andere problemen op te lossen, dat het opleiden van sportief kader nauwelijks of geen effect heeft.

Lucinda Schuurman is werkzaam op de afdeling sportstimulering van de gemeente Amsterdam. Zij selecteert met haar collega's de verenigingen die, mede dankzij Clubkadercoaching, in hun wijk (meer) impact kunnen hebben. En dan niet alleen in sportief opzicht, maar bijvoorbeeld ook dankzij kookcursussen of koffie-uurtjes voor buurtgenoten.

Sten Verleg werkt voor WSDH, de werkgever voor Buurtsportcoaches en sportcoördinatoren in Den Haag. De Haagse verenigingen kunnen de komende jaren, mede dankzij een nieuw keuzevak van de Haagse Hogeschool, letterlijk tientallen trainersbegeleiders gaan inzetten. Het streven om in 2030 iedere Hagenaar in beweging te krijgen, wordt zo weer iets realistischer. "Het is vanzelfsprekend een enorme opgave om dat te realiseren, maar we doen er wel al het mogelijke aan. Het is daarom belangrijk de verenigingen te versterken zodat zij maximaal kunnen bijdragen aan dat streven."

Sten Verleg (WSDH)

"WSDH heeft Buurtsportcoaches en sportcoördinatoren in dienst. De Buurtsportcoaches worden ingezet op de Cruyff Courts en de Krajicek Playgrounds. Daar verzorgen zij een structureel sportaanbod voor de wijk. De sportcoördinatoren worden ingezet bij de Haagse sportverenigingen. Het doel is alle Hagenaars in beweging te krijgen én te houden. Al vanaf 2008 versterken sportcoördinatoren het technische kader van de Haagse clubs omdat we weten dat sterke verenigingen veel te bieden hebben: ze kunnen veel meer leden kwijt, weten hun leden te binden en zijn maatschappelijk betrokken. En dat alles begint bij goede trainers."

“We weten dat sterke verenigingen veel te bieden hebben”

STEN VERLEG

Learning #7

COMMITMENT EN URGENTIE

Commitment van de club en de intentie en mogelijkheid om als club zelf te investeren (niet per se met financiering, maar wel met tijd) is noodzakelijk om Clubkadercoaching te laten slagen. Hiervoor moet de urgentie gevoeld worden.

“We selecteren clubs die de potentie hebben om Clubkadercoaching te kunnen borgen, die er samen met ons een succes van weten te maken”

STEN VERLEG

En bij een positieve sportcultuur! Deze positieve sportcultuur zal in de aankomende jaren een voorname rol hebben in het Haagse sportbeleid en WSDH zorgt hierin voor de uitvoering. In dat besef zijn we aangehaakt bij het project Proeftuinen Clubkadercoaching. Het past perfect in ons straatje. Het is goed om een landelijke regeling te koppelen aan iets wat we lokaal al doen, dat geeft meer bekendheid aan onze doelen. Met de kennis van nu kunnen we dus stellen dat Den Haag eigenlijk al jaren werkt aan Clubkadercoaching en door de landelijke aandacht krijgt deze term nu meer lading. Doordat vrijwel tegelijkertijd bekend werd dat de Haagse Academie Lichamelijke Opvoeding (HALO) nu het keuzevak trainersbegeleiding aanbiedt, hebben we er in 2020 al heel veel nieuwe trainersbegeleiders

bij gekregen. En dat worden er in de aankomende jaren nog veel meer. De studenten lopen eerst mee met onze huidige sportcoördinatoren en kunnen straks zelfstandig als trainersbegeleider aan de slag.

In het verleden hadden we een vast bestand van clubs, een stuk of vijftig, waar onze sportcoördinatoren in samenspraak met de gemeente aan de slag gingen. Er kwam weleens een vereniging bij en er viel er wel eens een vereniging af, maar het bestand stond wel zo'n beetje vast. Nu we de sportcoördinatoren inzetten als Clubkadercoaches kunnen we specifiek aan het werk gaan op het gebied van Clubkadercoaching en bij clubs die behoefte ophalen. Zo zal de ene sportclub de hulpvraag stellen hoe trainersbegeleiding op te zetten en is de ander vooral op zoek naar hoe trainersbegeleiding te borgen binnen de club. Dat laatste is wat ons betreft wel de uitgangspositie. De inzet van onze sportcoördinatoren zal projectmatiger worden zodat we uiteindelijk meerdere clubs kunnen helpen met het opzetten en borgen van de trainersbegeleiding.

Wij zijn ons er ook van bewust dat het geen zin heeft om binnen te stappen bij een vereniging waar essentiële zaken nog niet goed zijn georganiseerd. Dan heeft de begeleiding van trainers geen prioriteit. In dit geval zal de afdeling verenigingsondersteuning van de Gemeente Den Haag eerst een ondersteuningstraject met de club afstemmen. We selecteren clubs die de potentie hebben om Clubkadercoaching te kunnen borgen, die er samen met ons een succes van weten te maken. In de regel zijn de verenigingen waar we aan de slag gaan verenigingen die wat groter zijn en nog wat te winnen hebben voor wat betreft de pedagogische begeleiding van hun leden. We komen bij uiteenlopende verenigingen, de diversiteit aan verenigingen is enorm. Daarnaast is ook de verdeling onevenredig. Er zijn stadsdelen waar veel verenigingen zijn, terwijl het er in andere stadsdelen juist heel weinig zijn.

We zijn al jaren actief bij een grote atletiekvereniging in de stad: HAAG Atletiek. Die vereniging maakt elk jaar mooie stappen, bijvoorbeeld op het gebied van de positieve sportcultuur. Het geeft voldoening wanneer zo'n club mede door onze inzet op dat vlak kan floreren. Maar ook daar hebben we in eerste instantie gewerkt aan de technische kwaliteit van de trainers.

“Een vereniging zou ernaar moeten streven om leden een leven lang aan zich te binden”

STEN VERLEG

Verenigingen hebben wat ons betreft een wijkfunctie. Enkele jaren geleden is er in Den Haag bezuinigd op welzijn met de achterliggende gedachte dat verenigingen en hun accommodaties deze buurtfunctie over zouden nemen. Dat zogeheten Buurthuis van de Toekomst, of de Open Club, is op een aantal plekken in de stad inderdaad gerealiseerd. Verenigingen stellen hun kantine doordeweeks overdag open, schenken koffie en organiseren activiteiten voor alleenstaanden of ouderen. Er zijn zelfs verenigingen die inmiddels al meer ‘buurtleden’ hebben dan sportende leden. Dat sociale vangnet is belangrijk, wij hechten daar veel waarde aan. Het past ook in onze filosofie dat een

VISIE EN DOELEN

De capaciteit van Buurtsportcoaches is per definitie schaars. Niet elke vereniging kan dan ook gebruikmaken van Clubkadercoaching. Selecteer de clubs op basis van eigen visie en doelstellingen binnen de organisatie (gemeente, sportservicebureau, sportbond, et cetera).

vereniging ernaar zou moeten streven om leden een leven lang aan zich te binden. Wellicht niet een heel leven als fanatiek sporters, maar wel als actieve leden die op wat voor wijze dan ook een bijdrage blijven leveren aan de club. Zo’n vereniging wordt sterker. De sportcoördinator kan door Clubkadercoaching een mooie bijdrage leveren aan de positieve sportcultuur. Een cultuur waarin respect voor elkaar belangrijk is, één die helpt het niveau van de trainers te verbeteren, het spelplezier te vergroten en daarmee bijdraagt aan een vitale sportvereniging waar je lid van wilt worden en lid van wilt blijven.”

Learning #8

RANDVOORWAARDEN

Het is cruciaal dat een aantal randvoorwaarden bij de club op orde is. Denk aan een visie op het pedagogisch sportklimaat en draagvlak binnen het bestuur en commissies. Als deze randvoorwaarden onvoldoende zijn ingevuld, is de succeskans van een Clubkadercoach niet hoog. Als de randvoorwaarden niet op orde zijn, kan eventueel een verenigingsondersteuner in een paralleltraject met een enkele randvoorwaarde aan de slag gaan.

Lucinda Schuurman (gemeente Amsterdam)

“De afdeling sportstimulering van de gemeente Amsterdam doet, de naam zegt het al, er alles aan om Amsterdammers aan het bewegen te krijgen en te houden. Wij willen, met een schuine blik op het Sportakkoord, zorgen voor zo veel mogelijk vitale, positieve én maatschappelijk betrokken Amsterdamse sportaanbieders. We willen dat meer Amsterdammers terecht kunnen bij de clubs in hun stad, en dat ze daar lid van blijven. Dat is een randvoorwaarde om voldoende sport- en beweegaanbod voor de Amsterdammer te creëren. Hoe meer vitale clubs, hoe beter het aanbod. En hoe meer Amsterdammers, die nu nog niet de weg naar het sporten weten te vinden, als nog gaan sporten.

We doen ons best om als gemeente zo veel mogelijk clubs te kennen. Amsterdam telt tussen de 1.500 en tweeduizend sportaanbieders, waaronder zo'n zeshonderd verenigingen. Er zijn heel veel clubs waar we ons, na een kennismaking, geen zorgen over hoeven te maken, maar er zijn er ook veel die wel wat hulp kunnen gebruiken. Maar, we kunnen natuurlijk niet onbeperkt iedereen helpen, de middelen en mogelijkheden zijn beperkt, er is ook onvoldoende mankracht voor. Met de Clubkadercoachregeling zijn er wel opties bijgekomen natuurlijk.

“Als we een club ondersteunen, willen we er zeker van zijn de vereniging er voor langere tijd profijt uit trekt”

LUCINDA SCHUURMAN

Voor we ergens aan de slag gaan, kijken we naar de potentie en betekenis van de club voor de buurt of wijk waar het aanbod wordt aangeboden. Wat voor positie neemt zo'n vereniging in de wijk in? Hebben ze aanbod dat niemand anders heeft, houden ze nu al veel Amsterdammers aan het bewegen en kunnen ze hun leden vasthouden? De mate van vitaliteit verschilt enorm. De ene club staat op omvallen, de ander draait al jaren prima. Die laatste categorie heeft dan de potentie om nog beter te worden. Dat zijn clubs die met een beetje extra hulp, bijvoorbeeld van de Clubkadercoach, hun trainers betere trainingen kunnen laten verzorgen en zo hun leden meer plezier bezorgen en die dus ook vasthouden. Die clubs kan je als gemeente ook vragen om, als ze alles op orde hebben, nog meer maatschappelijk betrokken te zijn en bijvoorbeeld de deuren open te zetten voor nog meer doelgroepen. Wij kijken welke clubs dat in zich hebben, kijken naar hun hulpvraag en ontwikkelkracht en helpen ze groeien naar waar ze heen willen.

Sommige verenigingen zijn zó sterk, dat we ze stimuleren meer te doen. We zouden het liefst zien dat er in elke buurt een aantal clubs zijn die, naast de sporters, ook verschillende doelgroepen kunnen opvangen. Elke club is natuurlijk in de basis al 'maatschappelijk bezig',

Learning #9

KRITISCHE BLIK

Veel clubs willen graag ondersteuning door een professional en zullen daarom al snel 'ja' zeggen tegen Clubkadercoaching. Het is van belang om (liefst met/door de Clubkadercoach) te achterhalen wat de precieze vraag of behoefte van de club is. En of ze inderdaad met Clubkadercoaching aan de slag willen en kunnen.

maar er zijn er ook die meer kunnen en die met een klein zetje of een beetje ondersteuning uit kunnen groeien tot een maatschappelijk betrokken vereniging. Dergelijke clubs doen meer dan sport, ze runnen bijvoorbeeld de kantine met statushouders, faciliteren een spreekuur voor werkzoekenden en verzorgen kookcursussen. Dit past niet bij elke club, en een heleboel zijn er ook echt nog niet op ingericht, maar het zou mooi zijn als een aantal verenigingen hun zaakjes sportief zo goed op orde hebben, dat ze hier ook tijd en energie voor vrij kunnen maken.

“Het moet altijd de intentie zijn dat zaken als trainersbegeleiding ook doorgaan nadat wij vertrokken zijn”

LUCINDA SCHUURMAN

We acteren overigens zowel reactief als proactief. Sommige clubs weten ons te vinden met hun hulpvraag, andere benaderen we zelf en bieden we een arrangement aan. Daarin zitten meerdere componenten, zoals ook Clubkadercoaching. Als we merken dat een club, na een vitaliteitsonderzoek, voldoende potentie heeft, en dat er bijvoorbeeld energie in het bestuur zit, gaan we om de tafel. Dan is het de vraag wat wij kunnen betekenen. Soms geven we laagdrempelig advies, dan weer verwijzen we verenigingen door naar een sportbond of krijgen ze, bijvoorbeeld bij een bestuurlijk traject, hulp van een andere gemeentelijke afdeling. Ook kan het dan zo zijn dat we besluiten de vraag neer te leggen bij onze subsidiepartner Team Sportservice Amsterdam, die Buurtsportcoaches in dienst heeft en de Clubkadercoach-aanpak aanbiedt.

Al vanaf het begin van de Proeftuinen staat voor ons als een paal boven water dat we bij een vereniging die op omvallen staat niet met met Clubkadercoaching aan de slag gaan. Daar is eerst ander werk te doen. We willen eerst de basis op orde hebben. Is dat zover, dan kan dat een startpunt zijn voor een Clubkadercoach om trainers van die vereniging te gaan begeleiden. In het verleden zijn misschien soms wat al te lichtzinnig clubs gekozen die wel interesse in een dergelijk traject hadden, die dachten dat ze het goed konden gebruiken. Nu weten we allemaal, en wij in Amsterdam hebben zelf in het kader van de Proeftuinen heel lang gedaan over het inventariseren en kennismaken met clubs, dat er niet alleen intrinsieke motivatie moet zijn, maar dat ook de basis op orde moet zijn en de kans op borging groot. Dat vonden wij zelf een belangrijk leermoment. Weliswaar begin je dan wat later aan zo'n traject, de kans van slagen is wel groter.

Borging is namelijk echt heel belangrijk. Willen we een club ondersteunen, dan willen we er ook wel zeker van zijn de vereniging – zodra we weg zijn – er voor langere tijd profijt uit trekt. Er zijn altijd voorbeelden waarbij het niet lukt, omdat bijvoorbeeld een sleutelfiguur de club verlaat, maar het moet toch altijd de intentie zijn dat zaken als trainersbegeleiding ook door gaan nadat wij weer vertrokken zijn.

Vooralsnog bieden wij als gemeente die ondersteuningsarrangementen gratis aan. Daar zit vanzelfsprekend, budgettair, een limiet aan. Tot op heden vragen wij van de verenigingen alleen maar een investering in tijd, energie en menskracht, maar het zou zomaar kunnen dat we op termijn verenigingen mee laten betalen. Dat zou namelijk betekenen dat we meer clubs kunnen helpen, hetgeen op zich natuurlijk geen slecht vooruitzicht is.”

“We willen bij clubs eerst de basis op orde hebben”

LUCINDA SCHUURMAN